

แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14

THE GUIDELINES FOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION IN THE DIGITAL ERA BASED ON THE SAPPAYA 4 OFFICE OF BUDDHIST GENERAL EDUCATION, DIVISION 14

พระทินวงศ์ คั่นหมาง (วงศ์แวง)¹, พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปัญโญ, ผศ. ดร.², ดร.ณัฐนิชา ปัญญานิภา³
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Phra Thinwong Khanmang (Wongwang)¹, Phrakru Sangharakchakrit Phuripanyo, Asst. Prof. Dr.²,
Dr. Natnicha Pannipa, B.Sc.³
Buddhist Educational Administration Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding author Email : tinwong95@gmail.com¹,

(Received : December 22, 2025; Edit : December 23, 2025; accepted : December 27, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 2) เพื่อศึกษาวิธีการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประชากร ได้แก่ บุคลากร ในสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 จำนวนทั้งสิ้น 47 คน ผู้วิจัยเลือกประชากรทั้งหมด และ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 พบว่า **สภาพทั่วไป**โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 เรียงลำดับจากสูงสุดไปต่ำสุดคือ ด้านงานทั่วไป งานวิชาการ งานบุคลากร และงานงบประมาณ สำหรับ**วิธีการบริหาร**ยึดหลัก "สัปปายะ 4" เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่สงบและเอื้อต่อการเรียนรู้ พัฒนาครูให้มีความรู้คู่คุณธรรม และบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่า ส่วน**แนวทางการพัฒนา**มุ่งเน้นความสมดุลระหว่าง "เทคโนโลยีและหลักธรรม" โดยปรับปรุงสถานที่ให้รองรับระบบดิจิทัล ส่งเสริมโภชนาการเพื่อสร้างสมาธิ พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ให้มีทักษะดิจิทัล และบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับหลักสูตรเพื่อสร้างปัญญาให้ผู้เรียนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารสถานศึกษา, หลักสัปปายะ 4, สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14

Abstract

The objectives of this research were to: 1) examine the general state of educational administration in the digital age within the General Education Department of Dhamma Scripture, Zone 14; 2) study administrative methods based on the *Sappaya 4* principles within the same jurisdiction; and 3) propose guidelines for educational administration in the digital age aligned with *Sappaya 4*. This study employed a mixed-methods research design. The population consisted of 47 personnel from the General Education Department of Dhamma Scripture, Zone 14, using a total population sampling method. Additionally, 7 key informants, comprising administrators and teachers, were selected via purposive sampling. Data collection instruments included questionnaires and in-depth interviews, while data analysis utilized frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results indicated that the overall state of educational administration in the digital age was at a high level $\bar{X} = 4.07$. When ranked from highest to lowest, the aspects were General Affairs, Academic Affairs, Personnel Administration, and Budget Administration, respectively. Regarding administrative methods based on *Sappaya 4*, the focus was on creating a peaceful environment conducive to learning, developing teachers to possess both knowledge and virtue, and managing the budget cost-effectively. The proposed guidelines emphasize a balance between "Technology and Dhamma" by upgrading facilities to support digital systems, promoting proper nutrition to enhance concentration, developing digital skills among personnel, and integrating technology into the curriculum to cultivate sustainable wisdom in learners.

Keywords : Guidelines for Educational Institution Management, The Four Sappaya Principles, The Office of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Department, District 14

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาตามหลักรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เด็กทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาค บังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมทั้งการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญาให้สมกับวัยและสนับสนุนในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล การศึกษาทั้ง ปวงต้องมุ่งพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ(ราชกิจจานุเบกษา,2560) การพัฒนาประเทศส่วนสำคัญคือ การจัดการศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญในการสร้าง คน สร้างสังคม สร้างชาติ เป็นการขับเคลื่อนการ พัฒนาสังคมให้มีคุณภาพ สามารถอยู่ร่วมกันด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม อย่างมีความสุขใน การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้ว่าทั่วโลกให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อพัฒนา ทรัพยากร มนุษย์ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมโลกที่นำดิจิทัลเข้ามาเป็นตัว ช่วย ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่ต้องการสร้างคน สร้างสังคม สร้างชาติโดยมีแนวคิดการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาชาติจะ ยึดหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ความเท่าเทียมทั่วถึงหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อ เป้าหมายของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ระบบการบริหารจัดการ สถานศึกษาเป็นเป้าหมาย อีกหนึ่งที่เป็นความท้าทายต่อระบบการศึกษาจึงมีความจำเป็นที่ประเทศ ไทยจะต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ระบบการศึกษาเป็น กลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของ ประเทศ(ประภาสศิริ คล้ายคลึง,2563:173)

การบริหาร มีควมคุ้มกับมนุษย์เป็นเวลาช้านาน มนุษย์นอกจากจะอยู่ในสิ่งแวดล้อมและ ได้รับประสบการณ์จากการมี ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมแล้วมนุษย์ก็จะประมวลประสบการณ์เหล่านั้น นำมาถ่ายทอดให้กับชนรุ่นหลัง การศึกษาอย่างไม่เป็น ทางการจึงได้เกิดขึ้นจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น สิ่งแวดล้อมรอบตัวมนุษย์ก็เริ่มมีความซับซ้อนมากขึ้นเช่นเดียวกัน มนุษย์จึงเริ่ม รวมเข้าเป็นชุมชน เล็กๆ และต่อมาเป็นชุมชนใหญ่ขึ้น เพื่อสนองความต้องการของตนเองทั้งทางกายภาพและทางสังคม(ชาญชัย อา จินสมัจ,2551:27) การบริหาร เป็นกระบวนการทางสังคม (Social Process) ซึ่งผู้บริหารจะต้องดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับ ความต้องการของสมาชิกในสังกัด การศึกษาเรื่องการบริหารจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่มี ความจำเป็นอย่างยิ่ง มนุษย์มีการสร้างกฎเกณฑ์ ระเบียบต่างๆให้เกิดขึ้นมุ่งหวังเพื่อความสงบสุขใน สังคมที่ตนสังกัดอยู่ การบริหารจึงเติบโตควบคู่มากับการดำรงชีพของมนุษย์ และเป็นสิ่งที่ช่วยให้ มนุษย์ดำรงชีพอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุก(สมพงษ์ เกษมสิน,2549:4)

การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่ต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและ ขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน ไว้อย่างมีระบบเพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะ กระทบกระเทือน ต่อส่วนต่าง ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือก วิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดหมายที่วางไว้ ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจ หลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมี ระบบ เพราะถ้า ระบบการบริหารงานไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหาร ที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุ จุดมุ่งหมายที่ วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงาน ต่าง ๆ มิใช่ เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วน ทำให้งาน นั้นประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และความ ต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิค วิธีและ กระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิด ประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา(ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์,2554:8) ขอบข่ายภาระหน้าที่การบริหารงาน สถานศึกษา 4 ด้าน ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตาม ความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 3 พ.ศ.2553(, ราชกิจจานุเบกษา,2542:12) รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการออก กฎกระทรวง จำแนกขอบข่ายการบริหาร ออกเป็น 4 ด้าน คือ(กระทรวงศึกษาธิการ,2552:3) 1) ด้านบริหารงานวิชาการ มี ภาระหน้าที่ 17 อย่าง 2) ด้านบริหารงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 22 อย่าง 3) ด้านบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20 อย่าง และ 4) ด้านบริหารงานทั่วไป มีภาระหน้าที่ 22 อย่าง

สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 มีปัญหายังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริม และแก้ไขอย่างเป็นระบบ เนื่องจากการจัดการศึกษาของพระอนันตนิมิตตมณีมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากนิมิตตมณีอื่น ทั้งในด้าน วัฒนธรรม ภาษา และรูปแบบการเรียนรู้ พระภิกษุอนันตนิมิตตมณีส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากชุมชนชาวเวียงจันทน์และใช้ภาษาจีนหรือ ภาษาเวียงจันทน์ในการสื่อสาร ส่งผลให้การเรียนการสอนในหลักสูตรสามัญศึกษาและพระปริยัติธรรมต้องเผชิญกับอุปสรรคทาง ภาษา ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาสามัญ และการสื่อสารกับหน่วยงานการศึกษาไทย ในด้านการบริหารการศึกษา พบว่าบางวัดหรือ สำนักเรียนขาดบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการจัดการศึกษาไทยและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้ง

งบประมาณและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนยังมีจำกัด การเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาครัฐหรือเครือข่ายทางการศึกษา ยังไม่เข้มแข็ง ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปได้อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังมีความท้าทายในการปรับหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสัปปายะ 4 เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาพระภิกษุสามเณรในยุคดิจิทัล ดังนั้น การพัฒนาการบริหารการศึกษาของพระอนันนิทายควรมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือร่วมกันระหว่างคณะสงฆ์ หน่วยงานรัฐ และสถานศึกษา สนับสนุนการอบรมบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะด้านดิจิทัล และจัดให้มีระบบบริหารที่ยืดหยุ่นแต่สอดคล้องกับหลักธรรม เพื่อให้การศึกษาพระปริยัติธรรมของพระอนันนิทายในเขต 14 สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน.

ในทางการศึกษาแล้ว ในสมัยพุทธกาลระยะเริ่มแรกนั้นพระสงฆ์ยังไม่มีที่อยู่อาศัยประจำ ได้จาริกไปเพื่อเผยแผ่ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้กว้างขวางออกไป เป็นการยังประโยชน์สุขแก่ชนหมู่มาตามที พระพุทธเจ้าได้ตรัสสั่งไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชน หมู่มา เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูล และความสุขแก่เทวดาและมนุษย์” พระพุทธศาสนาสอนว่าหลักธรรมชาติทั่วไปหรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีอิทธิพลเป็นอย่างมาก ต่อความเป็นอยู่ของบุคคลต่อความเสื่อมความเจริญของบุคคล ถ้าบุคคลอาศัยอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดีก็จะก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในชีวิตได้มาก ในทางตรงกันข้ามการประพฤติปฏิบัติธรรมก็เช่นเดียวกัน สิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยเกื้อกูลต่อการประพฤติปฏิบัติธรรม เรียกว่า “สัปปายะ” แบ่งเป็น 7 อย่าง ได้แก่ 1. อาวาสสัปปายะ (บางแห่งเรียกเสนาสนะ) 2. โคจรสัปปายะ (การเดินทาง) 3. ภัตตสัปปายะ (บางแห่งเรียกภัตตสัปปายะ) 4. บุคคลสัปปายะ (บุคคล) 5. โภชนะสัปปายะ (บางแห่งเรียกอาหาร) 6. อุตสัปปายะ (บางแห่งเรียกฤดู) 7. อิริยาปถสัปปายะ (อิริยาปถ)(พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2557:286)

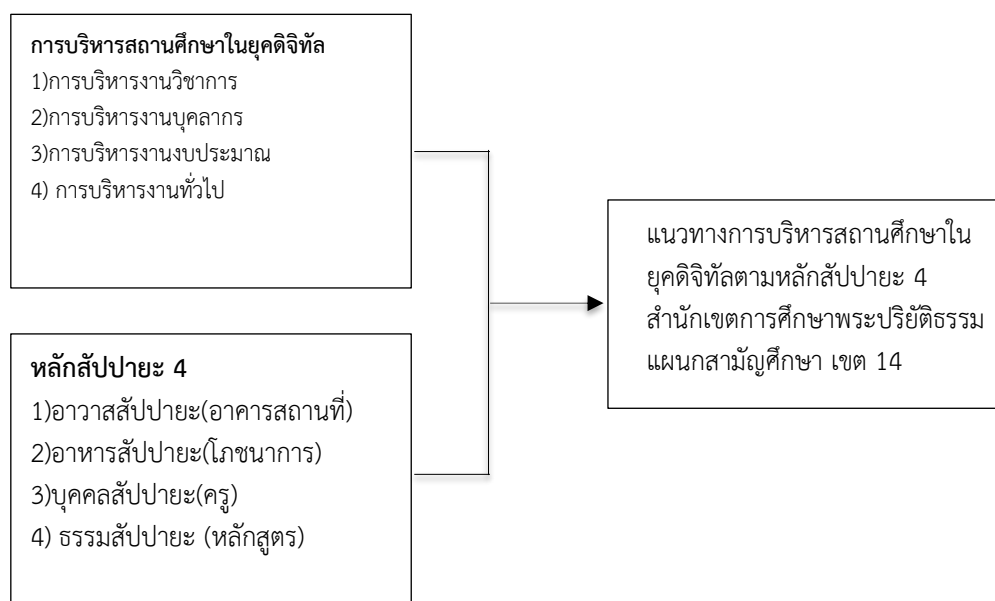
จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาเรื่อง “แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน วิธีการ และแนวทางบริหารตามหลักสัปปายะ 4 ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการวางแผนและปรับปรุงระบบบริหารให้สอดคล้องกับความต้องการทางเทคโนโลยีและความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งยังมุ่งเน้นการบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับการบริหารสมัยใหม่ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการดำรงสมณเพศอย่างมีคุณภาพ อันนำไปสู่การยกระดับการศึกษาพระปริยัติธรรมให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในบริบทสังคมดิจิทัล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14
2. เพื่อศึกษาวิธีการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14” ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในงานวิจัย เพื่อง่ายต่อการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14

1.ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

บุคลากร ในสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 ประกอบด้วย 1) โรงเรียนกุศลสมาครวิทยาลัย 2) โรงเรียนสุนทรประดิษฐ์วิทยาลัย และ 3) โรงเรียนศรีวิชาวทยา จำนวนทั้งสิ้น 47 คน ผู้วิจัยเลือกประชากรทั้งหมด เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ทำงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบจำแนกตามสภาพที่เป็นจริง จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 7 ข้อ ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานบุคลากร 3) การบริหารงานงบประมาณ 4) การบริหารงานทั่วไป รวมทั้งสิ้น 28 ข้อคำถาม โดยใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale ซึ่งแต่ละคำถามจะมีคำตอบเป็นตัวเลือก 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้ คะแนนดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยจะ คำนึงถึงการสร้างแบบสอบถามให้เป็นไปตามหลักวิชาการที่ถูกต้องและการได้แบบสอบถามที่ดีมี คุณภาพมีความตรงทั้งในเชิงโครงสร้าง (construct validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) รวมทั้งความเชื่อมั่น (reliability) ซึ่งทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการดำเนินการดังนี้

1) นำร่างแบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจ แก้ไขและปรับปรุงให้มีความเหมาะสม นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญรวมจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรง เชิงเนื้อหา (content validity) การใช้ภาษาและพิจารณาว่าแบบสอบถามครอบคลุมของเนื้อหา หรือไม่โดยการหาดัชนี (index of congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

ให้คะแนน	+1	เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรงกับนิยามปฏิบัติการ
ให้คะแนน	-1	เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ไม่ตรงกับนิยามปฏิบัติการ
ให้คะแนน	0	เมื่อไม่แน่ใจว่าวัดได้ตรงกับนิยามปฏิบัติการหรือไม่

ภายหลังจากการส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจค่า IOC แล้ว ทำการพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เพื่อจัดทำเป็น แบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยซึ่งผลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่ามีค่าดัชนีความ สอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.5 ถึง 1.00 มีจำนวน 30 รายการ และปรับปรุงแก้ไขภาษาตามที่คุณเชี่ยวชาญ เสนอแนะเพื่อนำไปสู่การทดลองใช้ต่อไป

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับบุคลากรสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 13 คณะสงฆ์ จันทบุรี ซึ่งไม่ใช่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย แต่มีบริบทคล้ายคลึงกัน จำนวน 30 ชุด จากนั้นนำแบบสอบถาม มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ผลจากการ วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.957

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กับหลักสัปปายะ 4 เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีในชีวิต และการบรรลุนิยามที่แท้จริง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสื่อสารจากแนวคิด ทฤษฎี วารสาร ตำรา เอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4

3) เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 จากประชากรได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 รวมเป็นจำนวน 47 คน จาก 3 โรงเรียน

4) ยื่นคำร้องแบบคำร้องทั่วไป ต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

5) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความถูกต้องและมีความสมบูรณ์แล้วนำไป ดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาแจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละ ข้อด้วยการลงรหัสคำตอบในแต่ละข้อ ให้เป็นตัวเลขประจำแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อเตรียมนำไป วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2) นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วกรอกลงในแบบฟอร์มการลงรหัสทั่วไป (General Coding form) ซึ่งเป็นการเตรียมข้อมูลเพื่อส่งไปบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

3) การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะใช้ค่าความถี่ และร้อยละ นำเสนอใน รูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 ใช้การ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าเฉลี่ยของคำตอบ โดยภาพรวมรายด้าน และรายข้อ ที่คำนวณได้นำมาแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพทั่วไปของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 โดยรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 ด้านการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 ด้านการบริหารงานบุคลากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 ตามลำดับความสำคัญ

1) ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 โดยรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 ครูผู้สอนใช้สื่อดิจิทัลและแหล่งเรียนรู้ออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของพระภิกษุและสามเณร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการวางแผนและพัฒนาหลักสูตรพระปริยัติธรรมอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 มีการอบรมพัฒนาครูให้มีทักษะด้านเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 มีระบบจัดเก็บและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการผ่านระบบออนไลน์ระหว่างโรงเรียนในเขตการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีการประเมินผลการเรียนการสอนผ่านระบบดิจิทัลที่สะดวกและโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 ตามลำดับความสำคัญ

2) ด้านการบริหารงานบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 โดยรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนาทักษะดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 มีการสื่อสารและประสานงานภายในองค์กรผ่านช่องทางดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 มีการจัดเก็บประวัติและข้อมูลบุคลากรในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อความสะดวกในการสืบค้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการข้อมูลบุคลากรอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 มีระบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีในงานบริหารบุคลากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีการยกย่องเชิดชูบุคลากรที่มีความสามารถด้านนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 ตามลำดับความสำคัญ

3) ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 โดยรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารใช้ข้อมูลดิจิทัลในการตัดสินใจด้านการเงินและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 มีการใช้ซอฟต์แวร์หรือแอปพลิเคชันเพื่อบริหารจัดการงบประมาณอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 มีระบบวางแผนงบประมาณโดยใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลดิจิทัลที่ถูกต้องและทันสมัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67 มีการติดตามประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเบิกจ่ายและตรวจสอบงบประมาณดำเนินการผ่านระบบออนไลน์ที่โปร่งใส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 ตามลำดับความสำคัญ

4) ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ

0.62 โดยรายชื่อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในการรับส่งหนังสือราชการ และเอกสารภายใน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนผ่านสื่อดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ผู้บริหารใช้ช่องทางออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการและอำนวยความสะดวกต่อพระภิกษุ-สามเณรในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 ใช้เทคโนโลยีในการจัดการงาน ประชุม และกิจกรรมของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีการดูแลรักษาความปลอดภัยของข้อมูลภายในโรงเรียนด้วยระบบดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 ตามลำดับความสำคัญ

5.1.2 วิธีการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14

1) ด้านการบริหารงานวิชาการในสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 สอดคล้องกับหลักอาวาสสัปปายะ บุคคลสัปปายะ อาหารสัปปายะ และธรรมสัปปายะ โดยด้านอาวาสสัปปายะเน้นการจัดสภาพแวดล้อมที่สงบเรียบร้อย และเอื้อต่อการเรียนรู้ พร้อมใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสมเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้โดยไม่รบกวนสมาธิ ด้านบุคคลสัปปายะ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ทั้งทางวิชาการและหลักธรรม มีความเมตตา เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน และสามารถปรับวิธีการสอนให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ด้านอาหารสัปปายะเน้นโภชนาการที่ครบถ้วนและถูกต้องตามหลักธรรม พร้อมจัดการเรียนให้เหมาะสมกับมื้ออาหาร เพื่อสนับสนุนสมาธิและความพร้อมทางร่างกายของผู้เรียน ส่วนหลักธรรมสัปปายะมุ่งให้หลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและยุคสมัย สร้างความสมดุลระหว่างวิชาการและคุณธรรม การบริหารเช่นนี้ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาปัญญา สมาธิ และจิตใจของผู้เรียนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับบริบทของอาวาสและการปฏิบัติตามพระวินัยอย่างแท้จริง

2) ด้านการบริหารงานบุคลากรในสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 สอดคล้องกับหลักอาวาสสัปปายะ บุคคลสัปปายะ อาหารสัปปายะ และหลักธรรมสัปปายะ โดยด้านอาวาสสัปปายะเน้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการทำงานของครูและเจ้าหน้าที่ เช่น ห้องทำงาน ห้องประชุม และพื้นที่สำหรับปรึกษาหารือ เพื่อสร้างบรรยากาศสงบและเอื้อต่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านบุคคลสัปปายะ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ทั้งด้านวิชาการและหลักธรรม มีเมตตา เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน และสามารถปรับวิธีการสอนให้เหมาะสม การบริหารงานบุคลากรมุ่งพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ด้านอาหารสัปปายะ เน้นโภชนาการที่ครบถ้วน จัดมื้ออาหารและเวลาพักให้สอดคล้องกับตารางการทำงาน เพื่อส่งเสริมสมาธิและพลังงานของบุคลากร ส่วนหลักธรรมสัปปายะ มุ่งให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและยุคสมัย การบริหารเช่นนี้ช่วยให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

3) ด้านการบริหารงานงบประมาณของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 สอดคล้องกับหลักอาวาสสัปปายะ บุคคลสัปปายะ อาหารสัปปายะ และหลักธรรมสัปปายะ โดยด้านอาวาสสัปปายะเน้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการทำงาน เช่น ห้องทำงาน ห้องประชุม และพื้นที่ปฏิบัติการต่าง ๆ งบประมาณถูกจัดสรรเพื่อปรับปรุงและสร้างพื้นที่ที่เอื้อต่อสมาธิและประสิทธิภาพ ด้านบุคคลสัปปายะเน้นสนับสนุนครูผู้สอนที่เหมาะสมทั้งด้านวิชาการและคุณธรรม การอบรมนิเทศ และจัดสื่อการสอนเป็นส่วนสำคัญ ด้านอาหารสัปปายะเน้นการจัดมื้ออาหารที่ครบถ้วนและตรงเวลา ให้พลังงานและสมาธิแก่บุคลากร ด้านหลักธรรมสัปปายะมุ่งให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่เหมาะสม งบประมาณสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ และกิจกรรมที่ช่วยให้หลักสูตรสอดคล้องกับหลักธรรม การบริหารงานงบประมาณตามหลักสัปปายะทั้ง 4 ด้านช่วยให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมอย่างแท้จริง

4) ด้านการบริหารงานทั่วไปของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 สอดคล้องกับหลักอาวาสสัปปายะ บุคคลสัปปายะ อาหารสัปปายะ และธรรมสัปปายะ โดยด้านอาวาสสัปปายะเน้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการทำงานของบุคลากร เช่น สำนักงาน ห้องประชุม และพื้นที่ปฏิบัติงาน การจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เรียบร้อย และสงบช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ด้านบุคคลสัปปายะมุ่งสนับสนุนครูผู้สอนที่เหมาะสมทั้งด้านวิชาการและคุณธรรม การจัดสรรทรัพยากรและสนับสนุนงานประจำช่วยให้ครูปฏิบัติหน้าที่เต็มศักยภาพ ด้านอาหารสัปปายะเน้นการจัดมื้ออาหารที่ครบถ้วนและตรงเวลาเพื่อให้พลังงานและสมาธิแก่บุคลากร ด้านหลักธรรมสัปปายะมุ่งให้ครูสามารถจัดหลักสูตรและกิจกรรมให้เหมาะสม การบริหารงานทั่วไปตามหลักสัปปายะทั้ง 4 ด้านช่วยให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมอย่างแท้จริง

2.แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนก

สามัญศึกษา เขต 14 ประกอบด้วย

1) อาวาสสัปปายะ มีแนวทางการบริหารดังนี้ 1) งานวิชาการ จัดห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ และพื้นที่เรียนรู้ให้สะอาด ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้แบบดิจิทัล เช่น อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ และสื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ การจัดสภาพแวดล้อมช่วยให้ครูและนักเรียนสามารถใช้พื้นที่เรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ 2) งานบุคลากร สำนักงานและห้องประชุมต้องออกแบบให้เอื้อต่อการทำงานและการประสานงานบุคลากร มีพื้นที่ส่วนตัวสำหรับการทำงานและการประชุมอย่างเหมาะสม 3) งานงบประมาณ จัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุงและบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด และสำนักงานให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนและการทำงาน และ 4) งานทั่วไป ปรับปรุงพื้นที่สำนักงานและอาคารประจำวันให้สะดวกต่อการปฏิบัติงาน รองรับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และรักษาความสะอาด ปลอดภัย

2) อาหารสัปปายะ มีแนวทางการบริหารดังนี้ 1) งานวิชาการ จัดมื้ออาหารครบถ้วนและตรงเวลาเพื่อสนับสนุนสมาธิและพลังงานในการเรียนและปฏิบัติงานของนักเรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) งานบุคลากร บุคลากรควรได้รับอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการตรงเวลา เพื่อสนับสนุนสมาธิและการทำงานประจำวัน 3) งานงบประมาณ จัดสรรงบประมาณเพื่อโภชนาการที่ครบถ้วน มีความหลากหลายและเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนและบุคลากร และ 4) งานทั่วไป วางแผนเวลาพักและมื้ออาหารสำหรับบุคลากรและนักเรียนให้เหมาะสม สนับสนุนสุขภาพและสมาธิในการทำงานและการเรียนรู้

3) บุคคลสัปปายะ มีแนวทางการบริหารดังนี้ 1) งานวิชาการ ครูผู้สอนต้องมีความเชี่ยวชาญทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม และทักษะดิจิทัล การบริหารงานควรสนับสนุนการอบรมและนิเทศอย่างต่อเนื่อง พร้อมอุปกรณ์และเวลาที่เพียงพอในการสอน 2) งานบุคลากร สนับสนุนการพัฒนาฝีมือและแรงจูงใจของบุคลากร จัดอบรมและติดตามผลงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ 3) งานงบประมาณ จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากร เช่น การอบรม การนิเทศ และกิจกรรมพัฒนาทักษะอย่างยั่งยืน และ 4) งานทั่วไป สนับสนุนบุคลากรในการทำงานประจำวันอย่างเต็มศักยภาพ จัดกิจกรรมหรือทรัพยากรที่ช่วยให้การทำงานราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

4) ธรรมสัปปายะ มีแนวทางการบริหารดังนี้ 1) งานวิชาการ หลักสูตรต้องสอดคล้องกับหลักธรรมและเหมาะสมกับบริบทผู้เรียน ผสานเทคโนโลยีดิจิทัลและกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 2) งานบุคลากร ครูและบุคลากรต้องเข้าใจหลักธรรมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและงานประจำวันได้ การบริหารงานควรสนับสนุนกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม 3) งานงบประมาณ จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนสื่อการเรียนการสอน กิจกรรม และหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักธรรม รวมถึงกิจกรรมดิจิทัลที่ช่วยเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ และ 4) งานทั่วไป กิจกรรมและแนวทางการปฏิบัติงานทั่วไปต้องสอดคล้องกับหลักธรรม ส่งเสริมวินัย คุณธรรม และคุณภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรและครู

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14” นำมาสู่การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.2.1 สภาพทั่วไปของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพทั่วไปของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคลากร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ประเด็นที่น่าสนใจ คือ ด้านการบริหารงานทั่วไปซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาภายใต้สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสาร การประสานงาน และการจัดการข้อมูล ทั้งนี้ยังควรพัฒนาให้การบริหารงานทั่วไปมีความยืดหยุ่น คล่องตัว และมีนวัตกรรมมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสามารถยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาได้อย่างยั่งยืนในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ ไชยเดช ได้ศึกษาเรื่อง “แนวทางการบริหารงานทั่วไปตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า(สมศักดิ์ ไชยเดช, 2566) 1) การศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงด้าน พบว่าภาพรวมด้านการบริหารงานจัดระบบควบคุมภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการบริหารจัดทำสำมะโนผู้เรียน และด้านการ

บริหารงานธุรการตามลำดับ ส่วนด้านการบริหารงานบริการสาธารณะ ด้านการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารงาน จัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ด้านการบริหารงานส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคลและบริหารทั่วไป ด้าน การบริหารงานพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ด้านการบริหารงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการบริหารงาน เลขาธิการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ประเด็นที่สอดคล้องกันคือ ทั้งการศึกษาของสมศักดิ์ ไชยเดช และผลการวิจัยของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 พบว่าการบริหารงานทั่วไปของ สถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของการบริหารจัดการเชิงระบบและการวางแผนที่เป็นมาตรฐาน เช่น การจัดระบบควบคุมภายใน การบริหารงานธุรการ และการจัดทำสำมะโนผู้เรียน ทั้งสองงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการบริหารงาน ทั่วไปที่มีประสิทธิภาพเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนางานด้านอื่น ๆ ของสถานศึกษา และสามารถนำหลักธรรม เช่น พรหมวิหาร 4 มาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความเป็นธรรมและความสมดุลในการบริหารงาน ตามทัศนคติของผู้วิจัยมองว่า การบริหารงานทั่วไปของ สถานศึกษาเป็นรากฐานสำคัญต่อความสำเร็จของการบริหารงานด้านอื่น ๆ การบริหารงานที่มีระบบ ระเบียบชัดเจน และ สอดคล้องกับหลักธรรม เช่น พรหมวิหาร 4 ไม่เพียงแต่ช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ แต่ยังสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็น ธรรม มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบุคลากร ผู้บริหารสามารถใช้หลักเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ในการตัดสินใจและจัดการงานทั่วไป ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างราบรื่น โปร่งใส และยั่งยืนในยุคดิจิทัล

วิธีการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 สอดคล้องกับหลักสัปปายะ 4 ด้านทั้งอवास บุคคล อาหาร และธรรม สำหรับการบริหารงานวิชาการ เน้นการจัดสภาพแวดล้อมที่ สงบ เรียบง่าย และเอื้อต่อการเรียนรู้ พร้อมใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ครมมีความรู้ทางวิชาการและหลักธรรม สามารถปรับวิธี สอนและพัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่อง การบริหารงานบุคลากรมุ่งสนับสนุนครูและเจ้าหน้าที่ให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและสมาธิ ด้านงบประมาณจัดสรรเพื่อสนับสนุนพื้นที่ สื่อ และกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ส่วนการบริหารงานทั่วไปเน้น สภาพแวดล้อม การจัดสรรทรัพยากร และการสนับสนุนงานประจำอย่างเหมาะสม ทำให้บุคลากรทำงานเต็มศักยภาพ ส่งเสริม คุณภาพการเรียนการสอนอย่างยั่งยืน ประเด็นที่น่าสนใจ คือ การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 แม้ทุกด้านอยู่ในระดับมาก แต่ละด้านมีแนวทางการบริหารที่สอดคล้องกับหลักสัปปายะ 4 ทำให้ เกิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และทำงานที่เหมาะสม โดยเฉพาะด้านการบริหารงานทั่วไปและงานวิชาการที่เด่นชัด ทั้งการจัดระบบ ข้อมูล การสนับสนุนบุคลากร และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสะท้อนถึงความสำคัญของการพัฒนา ศักยภาพบุคลากรและการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม เพื่อให้การบริหารงานมีความราบรื่น โปร่งใส และสนับสนุนคุณภาพ การเรียนการสอนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ โชทอง สระบัวทอง ได้ศึกษาเรื่อง “แนวทางการจัดการชั้นเรียนตาม หลักสัปปายะ 4 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดอ่างทอง” ผลการวิจัยพบว่า(โชทอง สระบัว ทอง,2564) การศึกษาแนวทางการจัดการชั้นเรียนตามหลักสัปปายะ 4 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดอ่างทอง พบว่า ประกอบด้วยด้านการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการกำหนด กฎระเบียบและแนวปฏิบัติในชั้นเรียนด้านการสร้างแรงจูงใจและปรารถนาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ด้านการสร้างวินัย เชิงบวก ด้านการเลือกกลยุทธ์การสอนของครูผู้สอน ด้านการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก ประเด็นที่สอดคล้องกันคือ ทั้งสอง งานวิจัยเน้นการประยุกต์หลักสัปปายะ 4 เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัย ของโชทอง สระบัวทอง เน้นการจัดการชั้นเรียนโดยให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อม กฎระเบียบ การสร้างแรงจูงใจ วินัยเชิงบวก และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารงานวิชาการและงานบุคลากรของสำนักเขตการศึกษาพระ ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 ที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อม การสนับสนุนครูและบุคลากร การสร้างสมดุลระหว่างวิชาการ และคุณธรรม และการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้และการทำงานที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการเรียนรู้ อย่างยั่งยืน ตามทัศนคติของผู้วิจัยมองว่า การจัดการสถานศึกษาและชั้นเรียนตามหลักสัปปายะ 4 เป็นแนวทางที่สำคัญต่อการ สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการที่คำนึงถึงอवासสัปปายะ บุคคลสัปปายะ อาหารสัปปายะ และธรรมสัปปายะ ช่วยส่งเสริมสมาธิ วินัยเชิงบวก และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน รวมทั้งสนับสนุน การพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยเห็นว่าหลักสัปปายะ 4 ไม่เพียงทำให้การจัดการชั้นเรียนและสถานศึกษามี ประสิทธิภาพ แต่ยังเสริมสร้างคุณธรรมและความยั่งยืนในการบริหารจัดการการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล

แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4 ของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 ครอบคลุมด้านอवास อาหาร บุคคล และธรรม โดยด้านอवासสัปปายะมุ่งจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ

การเรียนรู้และการทำงาน ทั้งห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ สำนักงาน และห้องประชุมให้สะอาด ปลอดภัย และรองรับเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านอาหารสัปปายะเน้นการจัดมีอาหารครบถ้วนและตรงเวลา เพื่อสนับสนุนสมาธิและพลังงานของนักเรียนและบุคลากร ด้านบุคคลสัปปายะมุ่งพัฒนาครูและบุคลากรทั้งทางวิชาการ คุณธรรม และทักษะดิจิทัล จัดอบรม นิเทศ และติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมสนับสนุนทรัพยากรและสภาพแวดล้อมการทำงานให้เต็มศักยภาพ ด้านธรรมสัปปายะเน้นให้หลักสูตร กิจกรรม และแนวทางปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักธรรม ส่งเสริมคุณธรรม วินัย และจริยธรรม รวมทั้งประยุกต์เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างยั่งยืน ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และการทำงานที่สมดุล มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ประเด็นที่น่าสนใจ คือ การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 ใช้แนวทางสัปปายะ 4 อย่างครบถ้วน ทั้งอवास อาหาร บุคคล และธรรม ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และการทำงานที่เอื้อต่อสมาธิ ประสิทธิภาพ และคุณภาพ ทั้งในด้านวิชาการ การพัฒนาบุคลากร การจัดสรรงบประมาณ และงานทั่วไป การบริหารงานเชิงระบบและมีมาตรฐานนี้ช่วยให้ครูและบุคลากรสามารถทำงานเต็มศักยภาพ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม และส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่ไปกับการปฏิบัติ ทั้งการจัดมีอาหารและเวลาพักอย่างเหมาะสมสนับสนุนสมาธิและพลังงานของผู้เรียนและบุคลากร ทำให้การบริหารงานมีความราบรื่น โปร่งใส และยั่งยืน สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานแบบองค์รวมที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมและการปฏิบัติตามหลักพระวินัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ รักษา ทรัพย์ประเสริฐ ได้ศึกษาเรื่อง “แนวทางการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 7 ของโรงเรียนในกลุ่มสันติสุข จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า(รักษา ทรัพย์ประเสริฐ,2567) แนวทางการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 7 มีแนวทางดังนี้ 1) อवासสัปปายะ สร้างสภาพแวดล้อมสะอาด ทนสมัย และมีระเบียบ เอื้อต่อการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ที่ดี 2) โจรสัปปายะ จัดสภาพการเดินทางและเรียนรู้นอกสถานที่ให้ปลอดภัยและเหมาะสม 3) ภัสสสัปปายะ ใช้สื่อการสอนหลากหลายและทันสมัย กระตุ้นการเรียนรู้ 4) บุคคลสัปปายะ ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากร และการมีส่วนร่วมของนักเรียน 5) โภชนาสัปปายะ สนับสนุนการบริโภคทั้งอาหารและความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง 6) อุตุสัปปายะ ควบคุมสภาพแวดล้อม เช่น อุณหภูมิและแสงสว่าง ให้เหมาะสมกับการเรียน และ 7) อิริยาบถสัปปายะ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเคลื่อนไหวและการผ่อนคลาย เพื่อสุขภาพที่ดีของผู้เรียน ประเด็นที่สอดคล้องกัน คือ ทั้งสองงานวิจัยเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อพัฒนาการทั้งด้านวิชาการและคุณธรรม โดยงานวิจัยของรักษา ทรัพย์ประเสริฐ ใช้หลักสัปปายะ 7 เพื่อบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ ครอบคลุมทั้งสภาพแวดล้อม อาคารเรียน สื่อการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและนักเรียน โภชนาการ การควบคุมสภาพแวดล้อม และกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 ที่ใช้หลักสัปปายะ 4 ในการบริหารงานวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และงานทั่วไป ทั้งสองงานวิจัยให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสมาธิ การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม การสนับสนุนบุคลากร และการจัดอาหารหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพและสมาธิ ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และยั่งยืน ตามทัศนคติของผู้วิจัยมองว่า การบริหารสถานศึกษาและระบบนิเวศการเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ ทั้ง 4 และ 7 เป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และการทำงานที่เอื้อต่อสมาธิ ประสิทธิภาพ และคุณภาพของผู้เรียนและบุคลากร ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการที่คำนึงถึงอवास อาหาร บุคคล และธรรม หรือองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น โจร ภัสส อุตุ และอิริยาบถ ช่วยส่งเสริมสุขภาพ วินัย คุณธรรม และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม การบริหารเช่นนี้ไม่เพียงเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน แต่ยังสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างครบวงจร

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปายะ 4 สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14” ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร และด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม ควรจัดทำกรอบนโยบายและแนวปฏิบัติด้านการบริหารงบประมาณอย่างชัดเจน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การจัดสรรและใช้จ่ายงบประมาณมีความโปร่งใส ประสิทธิภาพสูง และสอดคล้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมดิจิทัล

2) ฝ่ายบริหารงานบุคลากร ควรวางนโยบายการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร สำหรับผู้บริหารและครูในสังกัด เพื่อส่งเสริมทักษะดิจิทัล ความรู้วิชาการ และคุณธรรม จัดอบรมและนิเทศอย่างต่อเนื่อง เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและการเรียนการสอนอย่างยั่งยืน

3) สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม ควรกำหนดนโยบายสนับสนุนงานวิชาการ สำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษา โดยจัดสรรทรัพยากร สื่อ และเทคโนโลยีดิจิทัลให้เพียงพอ สร้างความสมดุลระหว่างวิชาการและคุณธรรม ส่งเสริมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับยุคดิจิทัล

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักสัปปายะ 4 ไปปรับใช้ในการวางแผนและจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนแก่ครูและบุคลากร เพื่อให้การใช้จ่ายมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสนับสนุนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และการทำงานดิจิทัล ส่งผลให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ และบุคลากรสามารถปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ

2) ครูและบุคลากร ควรนำแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรตามหลักสัปปายะ 4 ไปปรับใช้ในการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน ภายใต้การสนับสนุนของผู้บริหาร เพื่อเสริมสร้างทักษะดิจิทัล ความรู้วิชาการ และคุณธรรม ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี

สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม ควรนำแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักสัปปายะ 4 ไปพัฒนาและสนับสนุนโรงเรียนในสังกัด ให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรสามารถใช้สื่อ เทคโนโลยี และกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ส่งเสริมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณธรรมและยุคดิจิทัล เพิ่มคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเรื่องการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาเพิ่มเติม เพราะผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การศึกษาเกี่ยวกับปัญหา วิธีการจัดสรรงบประมาณ และการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงบประมาณ จะช่วยให้สามารถพัฒนากระบวนการจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสอดคล้องกับการเรียนการสอนและการทำงานของบุคลากรในยุคดิจิทัล เพิ่มคุณภาพการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

2) ควรศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการที่สอดคล้องกับหลักสัปปายะ 4 ในยุคดิจิทัลเพิ่มขึ้น เพราะด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในลำดับรอง การวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร การใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล วิธีการประเมินผล และการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ จะช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม เพิ่มประสิทธิภาพผู้เรียน และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

3) ควรศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและครูผู้สอนด้านดิจิทัลและคุณธรรม เพราะด้านการบริหารงานบุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำ การวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับทักษะดิจิทัล วิธีการอบรม การนิเทศ และแรงจูงใจของบุคลากร จะช่วยให้สามารถออกแบบแนวทางพัฒนาบุคลากรที่ตอบสนองต่อความต้องการจริง ส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานและคุณภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- สมศักดิ์ ไชยเดช.(2566).แนวทางการบริหารงานทั่วไปตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมือง นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- โชทอง สระบัวทอง.(2564).แนวทางการจัดการชั้นเรียนตามหลักสัปปายะ 4 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดอ่างทอง.**วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รักษา ทรัพย์ประเสริฐ.(2567).แนวทางการบริหารระบบนิเวศการเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 7 ของโรงเรียนในกลุ่มสันติสุข จังหวัด พระนครศรีอยุธยา.**วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา,บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560.(2560). เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก, **ราชกิจจานุเบกษา** (6 เมษายน 2560): 14.
- ประภาสิริ คล้ายคลึง.(2563).การบริหารโรงเรียนนิติบุคคล. **วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล**. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2563): 173.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร.(2551).**การบริหารการศึกษา**.กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เสริมสื่อกรุงเทพ.
- สมพงษ์ เกษมสิน.(2549). **การบริหารงานบุคคลแผนใหม่**.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.(2554). **จิตวิทยาบริหารบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพมหานคร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553.(2553). **ราชกิจจานุเบกษา**, 116 (สิงหาคม 2542): 12.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2552). **ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา**.กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต).(2557). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 27. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.